

Запорожский медицинский журнал

Том 22, № 6(123), ноябрь – декабрь 2020 г.

Редакционная коллегия

Главный редактор – проф. Ю.М. Колесник
Зам. гл. редактора – проф. В.А. Визир
Ответственный секретарь – проф. В.В. Сыволап

проф. А.В. Абрамов (Запорожье)
проф. М.Н. Алёхин (Москва, Россия)
академик НАМН Украины, проф. М.А. Андрейчин (Тернополь)
проф. И.Ф. Беленичев (Запорожье)
проф. И.Н. Бондаренко (Днепро)
проф. Маргус Виигимаа (Таллин, Эстония)
проф. М.Л. Головаха (Запорожье)
проф. М.Н. Долженко (Киев)
проф. Н.Г. Завгородняя (Запорожье)
акад. НАМН Украины, проф. В.Н. Запорожан (Одесса)
проф. Луциуш Запрукто (Познань, Польша)
проф. Марек Зентек (Вроцлав, Польша)
проф. А.Г. Каплаушенко (Запорожье)
проф. В.Н. Клименко (Запорожье)
акад. НАМН Украины, проф. В.Н. Коваленко (Киев)
проф. С.И. Коваленко (Запорожье)
проф. С.Н. Коваль (Харьков)
проф. А.А. Козёлкин (Запорожье)
проф. Н.А. Корж (Харьков)
чл.-кор. НАН, акад. НАМН Украины О.В. Коркушко (Киев)
проф. Г.А. Леженко (Запорожье)
чл.-кор. НАМН Украины, проф. В.Н. Лисовой (Харьков)
проф. И.А. Мазур (Запорожье)
проф. Кшиштоф Наркевич (Гданьск, Польша)
проф. С.Н. Недельская (Запорожье)
чл.-кор. НАМН Украины, проф. В.З. Нетяженко (Киев)
акад. НАМН, чл.-кор. НАН Украины, проф. А.С. Никоненко
проф. Петер Нильссон (Мальмё, Швеция)
проф. Дженнаро Пагано (Неаполь, Италия)
проф. А.И. Панасенко (Запорожье)
чл.-кор. НАМН Украины, проф. Т.А. Перцева (Днепро)
проф. Ю.М. Степанов (Днепро)
проф. В.Д. Сыволап (Запорожье)
проф. В.А. Туманский (Запорожье)
проф. Генриетта Фаркаш (Будапешт, Венгрия)
акад. НАМН Украины, проф. Ю.И. Фещенко (Киев)
проф. Свапандип Сингх Чимни (Амритсар, Индия)
проф. Яцек Шепетовски (Вроцлав, Польша)

Editorial Board

Editor-in-Chief – Yu.M. Kolesnyk
Deputy Editor-in-Chief – V.A. Vizir
Executive secretary – V.V. Syvolap

A.V. Abramov (Zaporizhzhia, Ukraine)
M.N. Alekhin (Moscow, Russia)
M.A. Andreichyn (Ternopil, Ukraine)
I.F. Bielenichev (Zaporizhzhia, Ukraine)
I.M. Bondarenko (Dnipro, Ukraine)
Swapandeep Singh Chimni (Amritsar, India)
M.N. Dolzhenko (Kyiv, Ukraine)
Henriette Farkas (Budapest, Hungary)
Yu.I. Feshchenko (Kyiv, Ukraine)
M.L. Holovakha (Zaporizhzhia, Ukraine)
A.H. Kaplaushenko (Zaporizhzhia, Ukraine)
V.M. Klymenko (Zaporizhzhia, Ukraine)
O.V. Korkushko (Kyiv, Ukraine)
N.A. Korzh (Kharkiv, Ukraine)
S.M. Koval (Kharkiv, Ukraine)
S.I. Kovalenko (Zaporizhzhia, Ukraine)
V.M. Kovalenko (Kyiv, Ukraine)
O.A. Koziolkin (Zaporizhzhia, Ukraine)
H.O. Lezhenko (Zaporizhzhia, Ukraine)
V.M. Lisovyi (Kharkiv, Ukraine)
I.A. Mazur (Zaporizhzhia, Ukraine)
Krzysztof Narkiewicz (Gdansk, Poland)
S.M. Nedelska (Zaporizhzhia, Ukraine)
V.Z. Netiazhenko (Kyiv, Ukraine)
Peter M. Nilsson (Malmö, Sweden)
O.S. Nykonenko (Zaporizhzhia, Ukraine)
Gennaro Pagano (Naple, Italy)
O.I. Panasenko (Zaporizhzhia, Ukraine)
T.O. Pertseva (Dnipro, Ukraine)
Yu.M. Stepanov (Dnipro, Ukraine)
V.D. Syvolap (Zaporizhzhia, Ukraine)
Jacek Szepietowski (Wroclaw, Poland)
V.O. Tumanskyi (Zaporizhzhia, Ukraine)
Margus Viigimaa (Tallinn, Estonia)
V.M. Zaporozhan (Odesa, Ukraine)
Lucjusz Zaprutko (Poznan, Poland)
N.H. Zavhorodnia (Zaporizhzhia, Ukraine)
Marek Ziętek (Wroclaw, Poland)

Научно-практический журнал
Запорожского государственного
медицинского университета

Издаётся с сентября 1999 года.
Периодичность выхода –
1 раз в два месяца.
Свидетельство о регистрации
КВ №20603-10403ПР
от 27.02.2014 г.
Подписной индекс – 90253.

Аттестован как научное
профессиональное издание
Украины категории «А»,
в котором публикуются результаты
диссертаций на соискание учёных
степеней доктора философии,
доктора и кандидата наук.
Область знаний –
охрана здоровья (22);
специальности: медицина – 222,
педиатрия – 228, стоматология –
221, фармация, промышленная
фармация – 226
(приказ МОН Украины
№ 1301 от 15.10.2019 г.)

Журнал включён в

WEB OF SCIENCE™

и другие международные
научометрические базы данных.
Статьи рецензируются
по процедуре Double-blind.

Лицензия Creative Commons

Рекомендован к печати

Учёным советом ЗГМУ,
протокол № 5 от 24.11.2020 г.
Подписан на печать
07.12.2020 г.

Редакция:

Начальник редакционно-
издательского отдела
В. Н. Миклашевский
Литературный редактор
О. С. Савеленко
Технический редактор
Ю. В. Полупан

Адрес редакции и издателя:

Украина, 69035, г. Запорожье,
пр. Маяковского, 26, ЗГМУ,
e-mail: med.jur@zsmu.zp.ua
<http://zmj.zsmu.edu.ua>

Отпечатан

в типографии ООО «Х-ПРЕСС».
69068, г. Запорожье,
ул. Круговая, д. 165/18
e-mail: xpresszp@gmail.com
Свидетельство о госрегистрации
АОО №198468 от 01.07.1999 г.
Формат 60x84/8.
© Бумага мелованная,
бескислотная. Усл. печат. л. 6.
Тираж 200 экз. Зак. № 11/20.

Zaporozhye Medical Journal

Volume 22 No. 6 November – December 2020

Scientific Medical Journal. Established in September 1999
Zaporizhzhia State Medical University

Submit papers are peer-reviewed

Maiakovskiy Avenue, 26,
Zaporizhzhia, 69035,
UKRAINE
e-mail: med.jur@zsmu.zp.ua
<http://zmj.zsmu.edu.ua>

Оригинальные исследования

Матова О. О., Міщенко Л. А., Купчинська О. Г., Сербенюк К. І.

Трирічна динаміка структурних показників лівого шлуночка у хворих на резистентну артеріальну гіпертензію на тлі чотириккомпонентної терапії

Ташук В. К., Мухамед Васек Аль Салама, Амеліна Т. М., Маковійчук І. О., Дінова О. П.

Клініко-функціональні особливості перебігу стабільної стенокардії різних функціональних класів, враховуючи наявність інфаркту міокарда в анамнезі

Буряк Р. В., Руденко К. В., Крикунов О. А.

Віддалені результати ізолюваного медикаментозного лікування хворих на дилатаційну кардіоміопатію, що ускладнена мітральною недостатністю важкого ступеня

Лучинець О. Ф., Лазоршинець В. В., Крикунов О. А.

Клінічні прояви та результати реконструктивних втручань у хворих із первинною та вторинною мітральною недостатністю

Канигіна С. М., Сиволап В. В., Потапенко М. С.

Вегетативне забезпечення фізичних якостей витривалості, сили, швидкості у спортсменів

Солакович С., Йогончич А., Павлович Р., Врчич М., Чович Н., Солакович Е., Скрипченко І. Т., Чаушевич Д., Дорофєєва О. Є., Яримбаш К. С.

Дія тривалих тренувань помірної інтенсивності на мікроциркуляторні порушення та товщину інтима-медіа сонної артерії в пацієнтів після ендоваскулярного та класичного шунтування

Клигуненко О. М., Кравець О. В., Седінкін В. А.

Оптимізація відновлення функції кишківника при різних режимах інфузійної терапії у хворих середнього хірургічного ризику з невідкладною патологією органів черевної порожнини

Ісаєнко О. Ю., Мінухін В. В., Рижкова Т. М., Коцар О. В.

Комбінований вплив метаболітного комплексу *Lactobacillus rhamnosus* GG і *Saccharomyces boulardii* та амікацину на інфіковані рани в моделях *in vivo*

Головаха М. Л., Щокін О. В., Кузнєцов Б. А.

Порівняльний аналіз відкритої та артроскопічної операції Латарже

Перцов В. І., Телушко Я. В., Савченко С. І.

Гнійний артрит грудино-ключичного суглоба та його ускладнення: тактика хірургічного лікування, результати відновлення

Гребняк М. П., Кірсанова О. В., Таранов В. В.

Геопатогенні зони й онкологічна захворюваність населення

Original research

740 Matova O. O., Mishchenko L. A., Kupchynska O. H., Serbeniuk K. I.

Three-year dynamics of left ventricular structural parameters in patients with resistant arterial hypertension on four-component therapy

749 Tashchuk V. K., Muhamed Vasek Al Salama, Amelina T. M., Makoviichuk I. O., Dinova O. P.

Clinical-functional peculiarities of stable angina of different functional classes considering myocardial infarction in an anamnesis

755 Buriak R. V., Rudenko K. V., Krykunov O. A.

Long-term results of medicamentous therapy alone in patients with dilated cardiomyopathy complicated by severe mitral insufficiency

760 Luchynets O. F., Lazoryshynets V. V., Krykunov O. A.

Clinical manifestations and results of reconstructive surgeries in patients with primary and secondary mitral insufficiency

767 Kanyhina S. M., Syvolap V. V., Potapenko M. S.

Autonomic support of endurance, strength and speed performance in athletes

775 Solaković S., Jagončić A., Pavlović R., Vrcić M., Čović N., Solaković E., Skrypchenko I. T., Čaušević D., Dorofieieva O. Ye., Yarymbash K. S.

Effects of moderate-intensity continuous training therapy on claudication symptoms and carotid intima-media thickness in patients after endovascular and classical bypass treatment (a pilot study)

784 Klyhunen O. M., Kravets O. V., Sedinkin V. A.

Optimizing restoration of intestinal function in moderate-risk surgical patients with abdominal emergencies using different infusion therapy regimens

791 Isaienko O. Yu., Minukhin V. V., Ryzhkova T. M., Kotsar O. V.

The combined influence of a metabolite complex of *Lactobacillus rhamnosus* GG and *Saccharomyces boulardii* with amikacin on infected wounds in models *in vivo*

799 Holovakha M. L., Shchokin O. V., Kuznietsov B. A.

Comparative analysis of the open and the arthroscopic Latarjet procedure

804 Pertsov V. I., Tielushko Ya. V., Savchenko S. I.

Sternoclavicular joint purulent arthritis and its complications: tactics of surgical treatment, results of restoration

811 Hrebniak M. P., Kirsanova O. V., Taranov V. V.

Geopathogenic zones and oncological morbidity of the population

Оригинальные исследования

Бокоч А. В., Гончарук-Хомин М. Ю., Пензелик І. В.
Удосконалення методу фіксації суцільнокерамічних коронок із застосуванням конструкції трансфер-шаблону

Білокобила С. О., Рябокони О. В., Рябокони Ю. Ю., Оніщенко Н. В.

Особливості серологічного профілю в дорослих, які хворі на кір, залежно від розвитку ускладнень

Резніченко Н. Ю., Резніченко Ю. Г.

Дослідження ефективності та безпечності застосування топічних кортикостероїдів у лікуванні псоріазу в підлітків і дорослих

Хоміцький М. Є.

Оптимізація психосоціальної реабілітації хворих на шизоафективний розлад, враховуючи типологію патоперсоналогічних трансформацій

Мищенко М. В., Штриголь С. Ю., Лесик Р. Б., Лозинський А. В., Голота С. М.

Скринінгове дослідження нових похідних тiazолідинону на протисудомну активність

Обзоры

Котвіцька А. А., Братішко Ю. С., Волкова А. В., Тарасенко Д. Ю., Посилкіна О. В., Ольховська А. Б.

Аналіз сучасних вимог роботодавців щодо функціональних обов'язків і компетентностей фармацевтичного персоналу

Федун І. Р., Фурдичко А. І., Ільчишин М. П., Баріляк А. Я., Ган І. В., Возний О. В.

Вплив наркозалежності на патологію порожнини рота та особливості надання стоматологічної допомоги наркозалежним хворим (огляд літератури)

Авраменко Н. В., Кабаченко О. В., Барковський Д. Є., Серих К. В.

Сучасні аспекти менеджменту пацієнток із синдромом полікістозу яєчників

Лембрик І. С., Буяк П. З.

Сучасні погляди на поширеність і перебіг геморагічного васкуліту Шенляйн-Геноха в дітей: огляд літератури

Клинический случай

Завгородній С. М., Данилюк М. Б., Кубрак М. А., Щуров М. Ф.

Шваннома шлунка (клінічний випадок)

Макуріна Г. І., Макарчук О. І., Дмитренко І. П., Головкін А. С., Соколовська І. А., Чорненко А. С.

Верукозна лейкоплакія червоної облямівки губ на тлі використання системи нагрівання тютюну IQOS (клінічний випадок)

Original research

816 Bokoch A. V., Honcharuk-Khomyn M. Yu., Penzelyk I. V.
Improvement of all-ceramic crowns fixation method with the use of transfer-template construction

823 Bilokobyla S. O., Riabokon O. V., Riabokon Yu. Yu., Onishchenko N. V.
Characteristics of serological profile in adult measles patients depending on the development of complications

828 Reznichenko N. Yu., Reznichenko Yu. H.
The effectiveness and safety study of topical corticosteroids for psoriasis in adolescent and adult population treatment

833 Khomitskyi M. Ye.
Optimization of psychosocial rehabilitation of patients with schizoaffective disorder according to a typology of pathopersonological transformations

840 Mishchenko M. V., Shtrygol S. Yu., Lesyk R. B., Lozynskyi A. V., Holota S. M.
Screening study of new thiazolidinone derivatives for anticonvulsant activity

Review

847 Kotvitska A. A., Bratishko Yu. S., Volkova A. V., Tarasenko D. Yu., Posylkina O. V., Olkhovska A. B.
Analysis of modern employers' requirements to responsibilities and competencies of pharmaceutical staff

858 Fedun I. R., Furdychko A. I., Ilchyshyn M. P., Baryliak A. Ya., Han I. V., Voznyi O. V.
Influence of drug addiction on oral pathology and peculiarities of dental care for drug addicts (literature review)

865 Avramenko N. V., Kabachenko O. V., Barkovskiy D. Ye., Sierykh K. V.
Modern aspects of management of patients with polycystic ovary syndrome

874 Lembryk I. S., Buiak Z. P.
Modern views at the morbidity and course of Henoch-Schönlein purpura in children: a literature review

Case report

881 Zavhorodnii S. M., Danyliuk M. B., Kubrak M. A., Shchurov M. F.
Gastric schwannoma (a case report)

885 Makurina H. I., Makarchuk O. I., Dmytrenko I. P., Holovkin A. V., Sokolovska I. A., Chornenka A. S.
Verrucous leukoplakia of the red border caused by the use of IQOS heated tobacco product (a case report)

Characteristics of serological profile in adult measles patients depending on the development of complications

S. O. Bilokobyla^{id} B,D,C, O. V. Riabokon^{id} *A,C,E,F, Yu. Yu. Riabokon^{id} C,D,E,
N. V. Onishchenko^{id} B,C,D

Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine

A – research concept and design; B – collection and/or assembly of data; C – data analysis and interpretation; D – writing the article; E – critical revision of the article; F – final approval of the article

The aim – to determine the characteristics of serological profile in adult measles patients depending on the development of complications.

Material and methods. In total, 88 patients with measles aged between 21 and 53 years were followed-up (36 men and 52 women). Measles was diagnosed according to the WHO criteria (2013). All the patients were tested for measles virus IgM at the end of the first week of the disease to confirm the diagnosis. Measles IgG was measured using ELISA (Vircell Microbiologists, Spain) on hospital admission, on average the (4.8 ± 0.2) day of the disease, to determine probable post-vaccination immunity to measles.

Results. It was found that in most adult measles patients (75.0 %), the diagnosis was confirmed by the detection of IgM to measles virus at the end of the first week of the disease, while the other patients were diagnosed with measles by clinical and epidemiological criteria.

Most patients (71.6 %) were seropositive with the presence of measles virus IgG on the 4.8 ± 0.2 day of the disease, others had a negative IgG serologic result. Complications of measles were diagnosed in the majority of adult patients (76.1 %), the frequency of which was associated ($\chi^2 = 4.84$, $P < 0.01$) with seropositivity in this follow-up period, namely complications were more common in the seronegative patients (92.0 %) against 69.8 % in the seropositive patients. Seronegative patients were more likely to have gastrointestinal complications as compared to seropositive individuals (68.0 % vs. 30.2 %, $\chi^2 = 10.60$, $P < 0.001$) due to more frequent development of hepatitis (68.0 % vs. 28.6 %, $\chi^2 = 11.61$, $P < 0.001$). The frequency of two or more complications combined was also clearly correlated with the presence of measles virus IgG in patients on day 4.8 ± 0.2 of the disease ($\chi^2 = 7.70$, $P < 0.01$).

A comparison of the quantitative content of IgG against measles virus in seropositive adult measles patients showed an association with the development of complications: the highest level was detected in patients with uncomplicated measles amounting to 23.58 [21.87; 26.78] optical density units. In seropositive adult patients with measles-associated hepatitis, the measles virus IgG content was lower ($P = 0.004$) than that in patients with uncomplicated measles. A similar pattern was observed in pneumonia development ($P = 0.0002$). There were correlations between measles virus IgG content and platelet count ($r = +0.32$, $P < 0.05$), relative number of lymphocytes ($r = +0.46$, $P < 0.05$), ALT activity ($r = -0.45$, $P < 0.05$), relative number of band neutrophils ($r = -0.36$, $P < 0.05$).

Conclusions. In adult measles patients on day 4.8 ± 0.2 of the disease, seropositivity with measles virus IgG presence was observed in 71.6 % of cases. Measles complications were recorded in 76.1 % of adult patients. The incidence of complications was correlated with the presence of IgG against measles virus. Complications were more common in seronegative patients than in seropositive ones (92.0 % vs. 69.8 %, $P < 0.01$). The development of pneumonia ($P < 0.01$) and hepatitis ($P < 0.01$) was associated with the lowest level of measles virus IgG.

Key words:

measles in adults, serological tests, complications.

Zaporozhye medical journal
2020; 22 (6), 823-827

*E-mail:
RyabokonZSMU@ukr.net

Особливості серологічного профілю в дорослих, які хворі на кір, залежно від розвитку ускладнень

С. О. Білокобила, О. В. Рябоконт, Ю. Ю. Рябоконт, Н. В. Оніщенко

Мета роботи – з'ясувати особливості серологічного профілю дорослих, які хворі на кір, залежно від розвитку ускладнень.

Матеріали та методи. Під спостереженням перебували 88 хворих на кір віком від 21 до 53 років: 36 чоловіків, 52 жінки. Діагноз кору встановлювали за критеріями ВООЗ (2013). Усім хворим визначали IgM до вірусу кору наприкінці першого тижня захворювання для підтвердження діагнозу. Для з'ясування наявності ймовірно поствакцинальних антитіл під час надходження в стаціонар визначали IgG до вірусу кору на 4,8 ± 0,2 дня хвороби (Vircell Microbiologists, Spain) методом ІФА. Більшість хворих (71,6 %) були серопозитивні з наявністю IgG до вірусу кору, серед них переважали пацієнти молодого віку (63,6 %). Серед серонегативних пацієнтів найбільша частка ($\chi^2 = 4,04$; $p < 0,01$) хворих віком 25–44 років – 80,0 % проти 57,1 % серопозитивних.

Результати. Встановили, що в більшості дорослих, які хворі на кір (75,0%), діагноз підтверджено виявленням IgM до вірусу кору наприкінці 1 тижня захворювання, в інших діагноз встановили за клініко-епідеміологічними критеріями. Більшість хворих (71,6 %) на 4,8 ± 0,2 дня хвороби були серопозитивні з наявністю IgG до вірусу кору, інші мали негативний результат. Ускладнення кору діагностовані в більшості дорослих хворих (76,1 %), частота розвитку яких мала зв'язок ($\chi^2 = 4,84$; $p < 0,01$) із серопозитивністю в ці строки спостереження: ускладнення частіше зафіксовані в серонегативних хворих (92,0 %), ніж у серопозитивних (69,8 %). У серонегативних пацієнтів частіше, ніж у серопозитивних виявляли

Ключові слова:

кір у дорослих, серологічний тест, ускладнення.

Запорізький медичний журнал.
2020. Т. 22, № 6(123).
С. 823-827

ускладнення з боку шлунково-кишкового тракту (68,0 % проти 30,2 %, $\chi^2 = 10,60$; $p < 0,001$) внаслідок частішого розвитку гепатиту (68,0 % проти 28,6 %, $\chi^2 = 11,61$; $p < 0,001$). Частота розвитку двох і більше ускладнень також чітко залежала від наявності IgG до вірусу кори в пацієнтів на $4,8 \pm 0,2$ дня хвороби ($\chi^2 = 7,70$; $p < 0,01$).

Порівняння кількісного вмісту IgG до вірусу кори в серопозитивних дорослих хворих показало взаємозв'язок із розвитком ускладнень. Найвищий рівень зафіксували в пацієнтів із неускладненим перебігом кори, що становив 23,58 [21,87; 26,78] опт.од. У серопозитивних дорослих хворих на кір, що ускладнений гепатитом, вміст IgG до вірусу кори був нижчим ($p = 0,004$), ніж у пацієнтів із неускладненим перебігом кори. Аналогічну закономірність визначили й у разі розвитку пневмонії ($p = 0,0002$). Встановили кореляції вмісту IgG до вірусу кори з вмістом тромбоцитів ($r = +0,32$, $p < 0,05$), відносною кількістю лімфоцитів ($r = +0,46$, $p < 0,05$), активністю АлАТ ($r = -0,45$, $p < 0,05$), відносною кількістю паличкоядерних лейкоцитів ($r = -0,36$, $p < 0,05$).

Висновки. У дорослих дорослих, які хворі на кір, на $4,8 \pm 0,2$ дня хвороби серопозитивність із наявністю IgG до вірусу кори виявили в 71,6 % випадків. Ускладнення кори зафіксували в 76,1 % дорослих хворих. Частота розвитку ускладнень має взаємозв'язок із наявністю IgG до вірусу кори. Ускладнення частіше зафіксовані в серонегативних, ніж у серопозитивних пацієнтів (92,0 % проти 69,8 %, $p < 0,01$). Розвиток пневмонії ($p < 0,01$) та гепатиту ($p < 0,01$) асоціюється з найнижчим рівнем IgG до вірусу кори.

Ключевые слова:

корь у взрослых, серологический тест, осложнения.

Запорожский медицинский журнал. 2020. Т. 22, № 6(123). С. 823-827

Особенности серологического профиля у взрослых больных корью в зависимости от развития осложнений

С. А. Белокобыла, Е. В. Рябоконе, Ю. Ю. Рябоконе, Н. В. Онищенко

Цель работы – выявить особенности серологического профиля у взрослых больных корью в зависимости от развития осложнений.

Материалы и методы. Под наблюдением были 88 больных корью в возрасте от 21 до 53 лет: 36 мужчин, 52 женщины. Диагноз кори устанавливали по критериям ВОЗ (2013). Всем больным определяли IgM к вирусу кори в конце первой недели заболевания для подтверждения диагноза. Для выяснения наличия вероятно поствакцинальных антител при поступлении в стационар определяли IgG к вирусу кори в среднем на $4,8 \pm 0,2$ дня болезни (Vircell Microbiologists, Spain) методом ИФА. Большинство больных (71,6 %) серопозитивны с наличием IgG к вирусу кори, среди них преобладали пациенты молодого возраста (63,6 %). Среди серонегативных пациентов больше всего ($\chi^2 = 4,04$, $p < 0,01$) больных в возрасте 25–44 лет – 80,0 % против 57,1 % серопозитивных.

Результаты. Установлено, что у большинства взрослых больных корью (75,0 %) диагноз подтвержден обнаружением IgM к вирусу кори в конце 1 недели заболевания, у других диагноз кори установлен по клинико-эпидемиологическим критериям.

Большинство больных (71,6 %) на $4,8 \pm 0,2$ дня болезни серопозитивны с наличием IgG к вирусу кори, другие имели отрицательный результат. Осложнения кори диагностированы у большинства взрослых больных (76,1 %), частота развития которых имела связь ($\chi^2 = 4,84$, $p < 0,01$) с серопозитивностью в эти сроки наблюдения: осложнения чаще зафиксированы у серонегативных больных (92,0 %) по сравнению с серопозитивными (69,8 %). У серонегативных пациентов чаще, чем у серопозитивных отмечены осложнения со стороны желудочно-кишечного тракта (68,0 % против 30,2 %, $\chi^2 = 10,60$, $p < 0,001$) за счет более частого развития гепатита (68,0 % против 28,6%, $\chi^2 = 11,61$, $p < 0,001$). Частота развития двух и более осложнений также четко зависела от наличия IgG к вирусу кори у пациентов на $4,8 \pm 0,2$ дня болезни ($\chi^2 = 7,70$, $p < 0,01$).

Сравнение количественного содержания IgG к вирусу кори у серопозитивных взрослых больных корью показало связь с развитием осложнений. Самый высокий их уровень зафиксирован у пациентов с неосложненным течением кори, составивший 23,58 [21,87; 26,78] опт.ед. У серопозитивных взрослых больных корью, которая осложнилась гепатитом, содержание IgG к вирусу кори было ниже ($p = 0,004$), чем у пациентов с неосложненным течением кори. Аналогичная закономерность отмечена и при развитии пневмонии ($p = 0,0002$). Установлены корреляции содержания IgG к вирусу кори с содержанием тромбоцитов ($r = 0,32$, $p < 0,05$), относительным количеством лимфоцитов ($r = +0,46$, $p < 0,05$), активностью АлТ ($r = -0,45$, $p < 0,05$), относительным количеством паличкоядерных лейкоцитов ($r = -0,36$, $p < 0,05$).

Выводы. У взрослых больных корью при поступлении на $4,8 \pm 0,2$ дня заболевания серопозитивность с наличием IgG к вирусу кори отмечена в 71,6 % случаях. Осложнения кори зафиксированы у 76,1 % взрослых больных. Частота развития осложнений имеет связь с наличием IgG к вирусу кори на момент госпитализации. Осложнения чаще зафиксированы у серонегативных, чем у серопозитивных пациентов (92,0 % против 69,8 %, $p < 0,01$). Развитие пневмонии ($p < 0,01$) и гепатита ($p < 0,01$) ассоциируется с низким уровнем IgG к вирусу кори.

According to the WHO, in European countries, including Ukraine, there was a significant increase in measles patients in 2017–2019. In the first six months of 2019, almost 90 thousand cases of measles were detected, which was more than the number of reported cases for the whole of 2018, when 84 thousand cases of this infection were registered. Ukraine headed the list of the top ten countries with the highest number of measles cases in 2018 [1].

Today, countries with high measles immunization coverage are still at risk of epidemic outbreak because of

a change in the measles epidemiology over a long period of routine immunization owing to an increase in the adult population [2,3]. In these countries, there is a decrease in the content of post-vaccination IgG in adults, and possible consequences of this phenomenon during the elimination period remain unclear [4]. According to a number of researchers, adults under the age of 30 attract special attention, because the largest number of measles virus seronegative individuals (more than 40 %) is observed in an age group of 18–30 years [5]. Serological epidemiological stud-

ies in Ukraine on the determining the most vulnerable age group of adults among population revealed persons aged 16 to 30 years, as only 78.1 % of examined people had immunity against measles, which coincides with the high proportion of this age group among measles patients [6].

Aim

The purpose of the work is to determine the characteristics of serological profile in adult measles patients depending on the development of complications.

Material and methods

In total, 88 measles patients aged 21 to 53 years, the average age was 30.9 ± 0.9 years, were examined. They were hospitalized to the Municipal Institution "Regional Infectious Diseases Clinical Hospital", Zaporizhzhia Regional Council, during 2017–2019. There were 36 men and 52 women. The diagnosis of measles was made according to the WHO criteria (2013). All measles patients included in the study reported measles childhood vaccination, but without documented evidence. All the patients were tested for measles virus IgM at the end of the first week of the disease to confirm the diagnosis. Measles IgG was measured using ELISA (Vircell Microbiologists, Spain) on hospital admission to determine probable post-vaccination immunity to measles. Special studies were performed on the basis of the Training and Laboratory Center of ZSMU headed by Professor Abramov A.V. Statistical data processing was performed in the program Sntatistica 13 for Windows (StatSoft Inc., No. JPBZ804I382130ARCN10-J).

On day 4.8 ± 0.2 of the disease, most patients (63.0–71.6 %) were seropositive with the presence of measles virus IgG, and 25 (28.4 %) patients had a negative IgG serologic result. Among adult measles patients, young patients predominated ($n = 56$; 63.6 %), only one of the three patients was middle-aged adult – 29 (33.0 %), late middle-aged adults were diagnosed with measles in isolated cases ($n = 3$; 3.4 %). The analysis of measles virus IgG presence showed the largest proportion ($\chi^2 = 4.04$, $P < 0.01$) of patients aged 25 to 44 years among seronegative individuals amounting to 80.0 % (20 of 25) against 57.1 % (36 of 63) of seropositive ones (Fig. 1).

Results

According to the results of our study, in most adult measles patients ($n = 66$; 75.0 %), the diagnosis was confirmed by the detection of IgM to measles virus at the end of the first week of the disease, while 22 (25.0 %) patients were diagnosed with measles by clinical and epidemiological criteria.

An analysis of measles virus IgG presence showed that most patients ($n = 63$; 71.6 %) were seropositive on day 4.8 ± 0.2 of the disease, and 25 (28.4 %) patients had a negative result. At the same time, the majority of adult patients ($n = 67$; 76.1 %) developed complications of measles. A comparison of complication incidence in adult patients with measles showed dependence ($\chi^2 = 4.84$, $P < 0.01$) on a serologic status, namely seronegative patients developed complications significantly more often – 23 (92.0 %) against 44 (69.8 %) seropositive patients. An

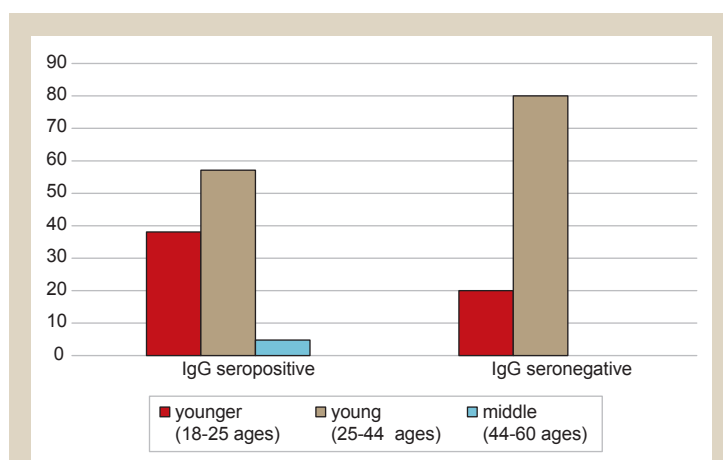

Fig. 1. Age structure among adult measles patients depending on the presence of measles virus IgG at hospital admission (*: the difference is significant compared with seropositive patients of the corresponding age group, $P < 0.05$).

Table 1. Comparison of complication incidence in adult measles patients depending on the presence of IgG to measles virus on day (4.8 ± 0.2) of the disease, abs (%)

Indicator	Patients with measles (n = 88)	Patients with measles	
		IgG-positive (n = 63)	IgG-negative (n = 25)
Presence of complications	67 (76.1 %)	44 (69.8 %)	23 (92.0 %)*
Respiratory complications, including:	25 (28.4 %)	19 (30.2 %)	6 (24.0 %)
Pneumonia	5 (5.7 %)	3 (4.8 %)	2 (8.0 %)
Acute bronchitis	20 (22.7 %)	16 (25.4 %)	4 (16.0 %)
Gastrointestinal complications, including:	36 (40.9 %)	19 (30.2 %)	17 (68.0 %)*
Enteritis	10 (11.4 %)	6 (9.5 %)	4 (16.0 %)
Hepatitis	35 (39.8 %)	18 (28.6 %)	17 (68.0 %)*
Combination of two or more complications	36 (40.9 %)	20 (31.7 %)	16 (64.0 %)*

*: difference is significant compared to IgG-positive patients ($P < 0.05$).

analysis of a range of measles-related complications in adults showed that seronegative patients, unlike patients with measles virus IgG, were more likely to have gastrointestinal complications in the follow-up period (68.0 % vs. 30.2 %, $\chi^2 = 10.60$, $P < 0.001$), primarily due to more frequent development of liver damage manifested as hepatitis (68.0 % vs. 28.6 %, $\chi^2 = 11.61$, $P < 0.001$). Besides, a comparison of respiratory complications incidence did not reveal any statistically significant effect of measles virus IgG seropositivity at the time of hospital admission. However, the incidence of combination of two or more complications was clearly correlated with measles virus IgG presence in patients on day 4.8 ± 0.2 of the disease amounting to 64.0 % (16 of 25) in seronegative patients versus 31.7 % (20 of 63) in seropositive patients ($\chi^2 = 7.70$, $P < 0.01$) (Table 1).

A quantitative content of measles virus IgG in seropositive adult measles patients was found to be correlated with the development of complications. Thus, a content analysis showed the highest level of measles-specific IgG in patients with uncomplicated measles amounting to 23.58 [21.87; 26.78] optical density units. In seropositive adult patients with measles complicated by hepatitis, the content of measles virus IgG was statistically significantly lower (18.67 [15.02; 24.05] optical density units ($P = 0.004$))

Table 2. Measles-specific IgG content in seropositive adult measles patients depending on the development of complications, Me [Q₂₅; Q₇₅]

Indicator	Patients with measles		
	without complications (n = 36)	pneumonia (including combination with other complications) (n = 9)	hepatitis (including combination with other complications) (n = 18)
Measles-specific IgG, optical density units	23.58 [21.87; 26.78]	16.80 [14.68; 20.26]* P = 0.0002	18.67 [15.02; 24.05]* P = 0.004

*: difference is significant compared to the corresponding indicators in patients without complications (P < 0.01).

than that in patients with uncomplicated measles. A similar pattern was observed in the development of pneumonia, namely the level of measles-specific IgG was 16.80 [14.68; 20.26] optical density units (P = 0.0002) in these patients (Table 2).

A correlation analysis confirmed the relationship between measles-specific IgG content and hematological parameters that reflected a severity of the disease and the development of complications. Thus, the quantitative content of measles virus IgG directly correlated with the platelet count (r = +0.32, P < 0.05) and relative number of lymphocytes (r = +0.46, P < 0.05), and negatively correlated with serum ALT activity (r = -0.45, P < 0.05) and relative number of band neutrophils (r = -0.36, P < 0.05).

Discussion

Modern-day literature data on the incidence of measles complications in different age groups of patients are greatly variable, but show its clear dependence on the age of patients, in particular, children younger than 1 year and individuals older than 18 years are more likely to suffer from measles complications [7,8]. According to our study, the majority of adult measles patients, namely 76.1 %, had a complicated course of the disease.

The current epidemiological rise in measles incidence is gaining considerable attention among researchers due to a significant prevalence of previously vaccinated adults. In addition, it has been reported that immune response in such patients is characterized by rapid synthesis of measles-specific IgG, while the IgM response to measles virus can be nominal or very short, which makes it difficult to serologically confirm the diagnosis and requires other methods of examination, particularly polymerase chain reaction to detect measles virus RNA [9]. However, the above dynamics of specific antibodies synthesis in these patients does not rule out the development of complications [10].

One of the most serious measles complications is pneumonia, and literature data on its development incidence in adult patients ranges from 15.3 % [11] to 57.1 % [12]. Such varying data can be explained by the use of different imaging methods to diagnose this complication, as confirmation of pneumonia in measles patients in some cases requires not only X-ray examination, but also computed tomography [13]. In our study, among hospitalized measles patients, a small number of patients (5.7 %) were diagnosed with pneumonia that can be explained by opportunity to confirm the development of this complication only according to chest X-ray examination. Moreover, our study has not revealed an association between pneumonia incidence and measles-specific IgG presence at the time of hospitalization among adult measles patients, but pneumonia has been found to correlate with the quantitative content of these antibodies.

The modern literature presents a large amount of study results demonstrating measles-associated pneumonia in individuals previously vaccinated for this infection [10,14]. Today, a number of studies attempt to address the issue of pathogenetic features of focal pneumonia development in individuals previously vaccinated for measles. In particular, it is assumed that the measles virus can replicate in local lymphoid tissue, then spread through the blood stream in individuals with waning post-vaccination immunity over time [15]. The occurrence of lung inflammatory foci is explained by type III hypersensitivity, as previously vaccinated patients respond to measles virus dissemination by a rapid production of measles-specific IgG, which bind to the virus forming antigen-antibody complexes. As the measles virus is disseminated rapidly into many organs via viremia, similar foci of inflammation caused by immunocomplex mechanisms can be seen in other organs [16]. However, researchers believe that the mechanism of focal measles pneumonia in previously vaccinated individuals may differ from that in measles-associated lung infection in non-immune individuals [10]. It has been shown that foci of measles pneumonia in previously vaccinated individuals are common in the acute period of the disease, but the inflammatory foci show very long subsequent regression, usually within a few months [14]. Meanwhile, researchers have noted that in such patients, measles pneumonia is often focal and diagnosed better with computed tomography [10,14]. According to researchers [10], measles-associated pneumonia was evident in such patients only with an IgG/IgM ratio >20, which may be useful to diagnose measles pneumonia during outbreaks of this infection [10].

The latest studies indicate a high incidence of liver damage in adult measles patients [17,18]. The incidence of this complication in adult measles patients ranges from 45 % [18] to 81 % [17] against 1.4 % in children [7]. According to our study, the incidence of hepatitis in adult measles patients was 39.8 %, and it was proved to be much higher in the absence of serum measles-specific IgG at the time of hospital admission than in seropositive individuals (68.0 % vs. 28.6 %, P < 0.001). Recent data from the literature suggest that the risk of complications correlates with the severity of measles virus-induced immunosuppression in patients [19]. In conditions of secondary viremia, which is accompanied by clinical manifestations, the measles virus maximum amplification in the cells of lymphoid structures, respiratory system, gastrointestinal tract determines a number of complications. The process in these organs is serous-macrophage with lymphocytic infiltration and small-vessel vasculitis [20].

Conclusions

1. In adult measles patients on day 4.8 ± 0.2 of the disease, seropositivity with the presence of measles virus IgG was observed in 71.6 % of cases.

2. Measles complications were recorded in 76.1 % of adult patients. The incidence of complications was correlated with seropositivity and the presence of measles virus IgG on day 4.8 ± 0.2 of the disease, namely complications were more common in seronegative patients than in seropositive ones (92.0 % vs. 69.8 %, $\chi^2 = 4.84$, $P < 0.01$).

3. The development of measles complications such as pneumonia ($P < 0.01$) and hepatitis ($P < 0.01$) was associated with the lowest level of measles virus IgG.

Conflicts of interest: authors have no conflict of interest to declare.
Конфлікт інтересів: відсутній.

Надійшла до редакції / Received: 30.07.2020

Після доопрацювання / Revised: 14.09.2020

Прийнято до друку / Accepted: 24.09.2020

Information about authors:

Bilokobyla S. O., MD, Assistant of the Department of Infectious Diseases, Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine.

ORCID ID: [0000-0002-5673-616X](https://orcid.org/0000-0002-5673-616X)

Riabokon O. V., MD, PhD, DSc, Professor, Head of the Department of Infectious Diseases, Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine.

ORCID ID: [0000-0001-7781-991X](https://orcid.org/0000-0001-7781-991X)

Riabokon Yu. Yu., MD, PhD, DSc, Professor of the Department of Children Infectious Diseases, Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine.

ORCID ID: [0000-0002-2273-8511](https://orcid.org/0000-0002-2273-8511)

Onishchenko N. V., MD, Assistant of the Department of Infectious Diseases, Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine.

ORCID ID: [0000-0001-7775-7296](https://orcid.org/0000-0001-7775-7296)

Відомості про авторів:

Білокобила С. О., асистент каф. інфекційних хвороб, Запорізький державний медичний університет, Україна.

Рябоконець О. В., д-р мед. наук, професор, зав. каф. інфекційних хвороб, Запорізький державний медичний університет, Україна.

Рябоконець Ю. Ю., д-р мед. наук, професор каф. дитячих інфекційних хвороб, Запорізький державний медичний університет, Україна.

Оніщенко Н. В., асистент каф. інфекційних хвороб, Запорізький державний медичний університет, Україна.

Сведения об авторах:

Белокобила С. А., ассистент каф. инфекционных болезней, Запорожский государственный медицинский университет, Украина.

Рябоконец О. В., д-р мед. наук, профессор, зав. каф. инфекционных болезней, Запорожский государственный медицинский университет, Украина.

Рябоконец Ю. Ю., д-р мед. наук, профессор каф. детских инфекционных болезней, Запорожский государственный медицинский университет, Украина.

Онщенко Н. В., ассистент каф. инфекционных болезней, Запорожский государственный медицинский университет, Украина.

References

- [1] Zadorozhna, V. I., Marychev, I. L., Protsap, O. I., & Bryzhata, S. I. (2019). Epidemichna sytuatsiia po zakhvorivuvanosti na kir v Ukraini u 2017 – 2018 rr. [Epidemic situation on measles in Ukraine in 2017 – 2018]. *Infectious diseases of the present: etiology, epidemiology, diagnosis, treatment, prevention, biological safety: Proceedings of the scientific-practical conference dedicated to the annual «Reading» in memory of L. V. Gromashevsky.* (pp. 76-79), SPD FO «Kolomitsyn V. Yu.». [in Ukrainian].
- [2] Hayman, D. (2019). Measles vaccination in an increasingly immunized and developed world. *Human Vaccines & Immunotherapeutics*, 15(1), 28-33. <https://doi.org/10.1080/21645515.2018.1517074>
- [3] Golubovska, O., Podolyuk, O., Ryabokon', E., & Gainutdinova, T. (2018). Osobennosti klinicheskogo techeniya kori u vzroslykh v period epidemii 2018 goda [Features of the clinical course of measles in adults during the 2018 epidemic]. *Klinicheskaya infektologiya i parazitologiya*, 7(4), 518-526. [in Russian].
- [4] Gidding, H. F., Quinn, H. E., Hueston, L., Dwyer, D. E., & McIntyre, P. B. (2018). Declining measles antibodies in the era of elimination: Australia's experience. *Vaccine*, 36(4), 507-513. <https://doi.org/10.1016/j.vaccine.2017.12.002>
- [5] Toptygina, A. P., Smerdova, M. A., Naumova, M. A., Vladimirova, N. P., & Mamaeva, T. A. (2018). Vliyanie osobennostei populatsionnogo immuniteta na strukturu zabolevaemosti kor'yu i krasnukhoi [Influence of population immunity peculiarities on the structure of measles and rubella prevalence]. *Infektsiya i immunitet*, 8(3), 341-348. <https://doi.org/10.15789/2220-7619-2018-3-341-348> [in Russian].
- [6] Moysheeva, A. V., Zadorozhna, V. I., Demchishyna, I. V., & Novyk, L. V. (2013). Monitoryng populatsiinoho imunitetu proty koru naseleennia Ukrainy [Monitoring of population's immunity is against measles of population in Ukraine]. *Infektsiini khvoroby*, (3), 10-15. <https://doi.org/10.11603/1681-2727.2010.3.671> [in Ukrainian].
- [7] Kramarov, S. O., Yevtushenko, V. V., Kovalyukh, I. Yu., Kaminska, T. M., & Golovach, O. V. (2018). Klinichna kartyna koru v ditei, hospitalizovanykh pid chas spalakhu 2017-2018 rr. [Clinical features of measles in children hospitalized during 2017-2018 outbreak]. *Aktual'naya infektologiya*, 6(5), 240-245. <https://doi.org/10.22141/2312-413x.6.5.2018.146773> [in Ukrainian].
- [8] Grammens, T., Schirvel, C., Leenen, S., Shodu, N., Hutse, V., Mendes da Costa, E., & Sabbe, M. (2017). Ongoing measles outbreak in Wallonia, Belgium, December 2016 to March 2017: characteristics and challenges. *Euro Surveillance*, 22(17), Article 30524. <https://doi.org/10.2807/1560-7917.ES.2017.22.17.30524>
- [9] Gibney, K. B., Attwood, L. O., Nicholson, S., Tran, T., Druce, J., Healy, J., Strachan, J., Franklin, L., Hall, R., & Cross, G. B. (2020). Emergence of Attenuated Measles Illness Among IgG-positive/IgM-negative Measles Cases: Victoria, Australia, 2008-2017. *Clinical Infectious Diseases*, 70(6), 1060-1067. <https://doi.org/10.1093/cid/ciz363>
- [10] Yu, D., Zhang, G., Gao, L., Xu, W., & Cao, B. (2018). High ratio of measles-specific IgG/IgM associated with nodular pneumonia in vaccinated individuals. *International Journal of Infectious Diseases*, 76, 38-44. <https://doi.org/10.1016/j.ijid.2018.08.015>
- [11] Monfort, L., Muñoz, D., Trenchs, V., Hernández, S., García, J. J., Aguilar, A. C., Juncosa, M. T., & Luaces, C. (2010). Measles outbreak in Barcelona. Clinical and epidemiological characteristics. *Enfermedades Infecciosas y Microbiología Clínica*, 28(2), 82-86. <https://doi.org/10.1016/j.eimc.2009.05.006>
- [12] Premaratna, R., Luke, N., Perera, H., Gunathilake, M., Amaraseena, P., & Chandrasena, T. G. (2017). Sporadic cases of adult measles: a research article. *BMC Research Notes*, 10(1), Article 38. <https://doi.org/10.1186/s13104-017-2374-6>
- [13] Trykhlil, V. I., Shchur, A. B., Hrushkevych, V. V., Hryshyn, O. S., Pavlovskaya, M. O., Musiienko, T. I., Muzyka, A. A., Ralets, N. V., Dudar, D. M., & Kozachenko, L. V. (2018). Osoblyvosti klinichnykh proiaviv ta perebihu koru [Peculiarities of measles clinical manifestations and course]. *Aktual'naya infektologiya*, 6(3), 141-152. <https://doi.org/10.22141/2312-413x.6.3.2018.136647> [in Ukrainian].
- [14] Pang, M., Xu, J. Y., Li, P., Han, X. X., & Li, M. Y. (2008). Clinical analysis of 51 cases of atypical measles syndrome characterized by fever and multiple lung lesions. *Zhonghua Jie He He Hu Xi Za Zhi*, 31(10), 731-735.
- [15] Moss, W. J. (2017). Measles. *The Lancet*, 390(10111), 2490-2502. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(17\)31463-0](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(17)31463-0)
- [16] Melenotte, C., Cassir, N., Tessonnier, L., & Brouqui, P. (2015). Atypical measles syndrome in adults: still around. *BMJ Case Reports*, 2015, Article bcr2015211054. <https://doi.org/10.1136/bcr-2015-211054>
- [17] Dinh, A., Fleuret, V., & Hanslik, T. (2013). Liver involvement in adults with measles. *International Journal of Infectious Diseases*, 17(12), e1243-e1244. <https://doi.org/10.1016/j.ijid.2013.06.014>
- [18] Casanova-Cardiel, L. J., & Hermida-Escobedo, C. (1994). Measles in the young adult. Clinical features of 201 cases. *Revista de investigacion clinica: organo del Hospital de Enfermedades de la Nutricion*, 46(2), 93-98.
- [19] Laksono, B. M., de Vries, R. D., McQuaid, S., Duprex, W. P., & Swart, R. L. (2016). Measles Virus Host Invasion and Pathogenesis. *Viruses*, 8(8), Article 210. <https://doi.org/10.3390/v8080210>
- [20] Shostakovych-Koretsraya, L. R., Mavrutenkov, V. V., Chervinets, A. V., Budayeva, I. V., Yakunina, O. M., & Chykarenko, Z. A. (2013). Kir (lektsiia, prodovzhennia) [Measles (lecture, continuing)]. *Medychni perspektyvy*, 18(4), C. 4-15. [in Ukrainian].